

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Wybrane zmiany w regulacjach dla banków w najbliższym okresie

Mariusz Zygierewicz

Forum Liderów Banków Spółdzielczych 2024

Główne obszary prezentacji

- Główne obszary:
  - nowelizacja pakietu CRD/CRR,
  - zmiany w stosowaniu resolution oraz wymogi banków spółdzielczych raportowania na potrzeby BFG
  - wskaźnik kredytowania długoterminowego
  - Bufor ryzyka antycyklicznego
  - sustainable finance,
  - zarządzanie ryzykiem stopy procentowej,
  - rezerwy celowe
  - raportowanie JPK_CIT

Wdrożenie finalnych postanowień Bazylei III na terenie Unii Europejskiej – CRR6 i CRD3

- 31 maja 2024 r. został finalnie przyjęty pakiet regulacyjny CRR6 i CRD3. Opublikowane zostały 16 czerwca 2024 r.
- Główne obszary zmiany dotyczą:
  - ryzyko kredytowe – zmiany w metodzie standardowej,
  - ryzyko kredytowe – zmiany w metodzie opartej na wewnętrznych ratingach,
  - zmiana wyliczania korekty wyceny kredytowej (CVA),
  - ryzyko operacyjne,
  - wskaźnik dźwigni.
- Celem zmian jest lepsze dostosowanie wymogów do ryzyka ponoszonego przez banki w swojej działalności.
- Jednocześnie jeszcze w 2024 r. wprowadzono odroczenie wejścia w życie przepisów w zakresie ryzyka rynkowego – nie to znaczenia dla banków spółdzielczych
- Dla bankowości spółdzielczej zasadnicze znaczenie mają zmiany w metodzie standardowej ryzyka kredytowego oraz w ryzyku operacyjnym.
- Nowe regulacje będą obowiązywać od 1 stycznia 2025 r.
- Wiele aktów wykonawczych będzie wydawanych tuż przed wejściem w życie nowej regulacji.
- Nowa regulacja rodzi wiele wątpliwości interpretacyjnych

Bazylea III - Zmiany w metodzie standardowej ryzyka kredytowego

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

- W zakresie wag ryzyka z tytułu ekspozycji banku w obligacje skarbowe oraz ekspozycje wobec jednostek sektora publicznego nie zostały wprowadzone żadne zmiany mimo długiej dyskusji na ten temat.
- W zakresie ekspozycji wobec innych banków podtrzymano zasadę uwzględnienia ratingów zewnętrznych, ale bank ma obowiązek weryfikacji, czy nadany rating jest adekwatny i powinien rozważyć obniżenie bazy dla celów wymogów kapitałowych przynajmniej o jeden stopień. W przypadku braku ratingu zewnętrznego, bank musi przyporządkować swojego kontrahenta do jednego z trzech stopni (A, B lub C) na podstawie dostępnych danych o sytuacji finansowej kontrahenta. Przypisanie do danego stopnia determinuje wagę ryzyka (40%, 75% lub 150% dla ekspozycji długoterminowych i 20%, 50% i 150% dla ekspozycji krótkoterminowych).
- Nowością jest obniżenie wagi ryzyka do 85% dla większych podmiotów MSP. Są nimi podmioty, których roczne przychody ze sprzedaży nie przekraczają 50 mln euro w ostatnim roku finansowym).
- Ekspozycje w zakresie project finance są objęte wagą 130% w okresie przed operacyjnym i wagą 100% w okresie operacyjnym. Istnieje możliwość obniżenia wagi do 80% w okresie operacyjnym, jeśli są spełnione odpowiednie warunki pozwalające uznać je za projekty o wysokiej jakości (głównie pod względem finansowym).
- Ekspozycje w akcje, dług podporządkowany lub inne instrumenty kapitałowe (emitowane przez banki i przedsiębiorstwa) mają mieć wyższą wagę ryzyka. Ekspozycje w akcje firm spekulacyjnych nie notowanych na giełdzie będą mieć wagę ryzyka 400%, w inne akcje 250%, w dług podporządkowany i inne instrumenty kapitałowe mają wagę 150%. Jest to znaczny wzrost wag ryzyka. Ekspozycje z wagą 250% i 400% mają mieć pięcioletni okres przejściowy.

Bazylea III - Zmiany w metodzie standardowej ryzyka kredytowego – ekspozycje detaliczne

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

- Poniższe reguły nie dotyczą ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.
- Utrzymano generalną zasadę stosowania wagi ryzyka 75% pod warunkiem zachowania kryterium produktowego (rodzaj kredytu), zaangażowania poniżej 1 mln euro dla danego kredytobiorcy i granularności (żadna ekspozycja wobec pojedynczego klienta nie przekracza 0,2% całego detalicznego portfela kredytowego, liczona tylko raz). EBA nie popiera idei stosowania limitu 0,2%, raczej opowiada się za dostateczną dywersyfikacją portfela zgodnie z obecnym zapisem art. 123 CRR.
- W przypadku istnienia kredytu w innej walucie niż główne dochody kredytobiorcy stosowana waga ryzyka jest mnożona przez wskaźnik 1,5, ale nie może ona być wyższa niż 150%.
- Dodatkowo wprowadzono wagę 45% na ekspozycje wobec regulacyjnych klientów detalicznych, tj. takich, którzy spłacają zaangażowanie w karcie kredytowej w planowanym terminie przez ostatnie 12 miesięcy. Ta waga dotyczy ekspozycji z tytułu kart kredytowych i kart obciążeniowych. Dotyczy to także zadłużenia w rachunku bieżącym, jeśli w ciągu ostatnich 12 miesięcy bank nie dokonał żadnej redukcji zadłużenia.
- Pozostałe ekspozycje detaliczne mają wagę 100%.
- Mimo wcześniejszej negatywnej rekomendacji EBA utrzymano stosowanie supporting factor dla klientów sektora MSP, uznając że inne preferencje regulacyjne są wystarczające.

Bazylea III - Zmiany w metodzie standardowej ryzyka kredytowego – ekspozycje detaliczne zabezpieczone hipotecznie

- Zasady stosuje się generalnie do ekspozycji, które są zabezpieczone nieruchomością, której budowa została ukończona. Krajowy regulator może jednak rozszerzyć zasady do indywidualnie budowanych domów, pod warunkiem, że liczba jednostek mieszkalnych nie przekracza cztery i będzie ona głównym miejscem zamieszkania kredytobiorcy.
- Odrębne zasady odnoszone będą dla kredytów na nieruchomości generujących dochód i dla pozostałych kredytów zabezpieczonych hipotecznie
- Podstawą ustalenia wagi ryzyka dla ekspozycji jest poziom LTV.
- Zgodnie z Bazyleą III wartość nieruchomości ma być liczona tylko w momencie udzielenia kredytu i nie może ulec zwiększeniu później (z wyjątkiem sytuacji nadzwyczajnych). Natomiast KE dopuszcza możliwość aktualizacji wartości zabezpieczenia, ale do poziomu nie wyższego niż średnia z 6 ostatnich lat dla nieruchomości mieszkalnych i 3 lat dla nieruchomości komercyjnych
- Warunkiem zastosowania niższej wagi jest to, że bank musi być uprawniony do zaspokojenia się z hipoteki w pierwszej kolejności.
- Kredytobiorca ma zdolność kredytową.
- Wszystkie dane wymagane przy udzielaniu i monitorowaniu kredytu muszą być właściwie dokumentowane w banku, w tym zdolność do spłaty klienta i wartość zabezpieczenia.

Bazylea III - Ryzyko operacyjne

- Następuje całkowita zmiana podejścia w zakresie wyliczania wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego.
- Wymagany kapitał będzie określany na podstawie dwóch czynników: Business Indicator Component (BIC) i Internal Loss Multiplier (ILM). Ten drugi jest wskaźnikiem opartym na relacji między wskaźnikiem historycznych strat w banku i poziomem BIC. Bazylea stanowi, że jeśli bank ma straty, które są wysokie w porównaniu do BIC, musi zastosować ILM wyższy niż 1. Odwrotnie, jeśli straty są mniejsze, to może zastosować wskaźnik oparty na faktycznych stratach. Te straty muszą być obserwowane w okresie 10 lat.
- Komisja Europejska uprościła to podejście, uznając że banki mają zastosować prostą zasadę, że ILM wynosi zawsze 1.
- Standardowo próg straty jest określony na poziomie 20 000 euro, ale nadzorca może podnieść go do 100 000 euro. Głównym scenariuszem jest jednak kwota 20 000 euro. Taki poziom rekomenduje EBA, ale chce wydać też zasady określające, kiedy wyższy poziom jest bardziej właściwy i może być zastosowany indywidualnie w banku na podstawie indywidualnej zgody nadzorca.

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Wskaźnik dźwigni

- Główne zmiany dotyczą kalkulacji ekspozycji pozabilansowych dla klientów banków.
- Polska skutecznie zabiegała o wyłączenie z kalkulacji wskaźnika kwoty minimum depozytowego utrzymywanych przez banki spółdzielcze w banku zreszającym

Zmiany zasad resolution i nowe krajowe wymogi dla banków

- 16 kwietnia 2023 r. Komisja Europejska opublikowała propozycje zmian w zasadach gwarantowania depozytów i zasadach funkcjonowania systemu przymusowej restrukturyzacji
- Zmiany w systemie gwarantowania depozytów polegają m.in. na objęciu gwarancjami depozytów instytucji publicznych, w tym JST, ujednoczeniu zasad gwarantowaniu okresowo wyższych stanów depozytów, objęcie gwarancją środków klientów innych instytucji finansowych niż banki utrzymywanych w bankach
- Zmiana zasad dochodzenia roszczeń przez system gwarantowania depozytów względem banków w upadłości – brak uprzywilejowania względem depozytów nieobjętych gwarancjami
- Udział systemu gwarantowania depozytów w finansowaniu restrukturyzacji banku oraz możliwość stosowania narzędzi wczesnej interwencji
- Uregulowano kwestię przenoszenia składek banku zmieniającego siedzibę banku na inny kraj członkowski
- To wszystko może generować wyższe koszty funkcjonowania systemu gwarantowania depozytów dla banków

Zmiany zasad resolution i nowe krajowe wymogi dla banków

- W zakresie przymusowej restrukturyzacji przewiduje się zniesienie kolejności podejmowania działania, aby zdynamizować proces restrukturyzacji
- Restrukturyzacja ma być rozwiązaniem preferowanym w stosunku do upadłości banku
- Unikanie umorzenia lub konwersji depozytów
- Może być finansowana także z systemu gwarantowania depozytów
- W efekcie więcej banków będzie objętych restrukturyzacją kosztem upadłości
- Pytanie o rolę IPS w systemie wczesnej interwencji
- Generalne pytanie dotyczy jednak finalnego kształtu nowej regulacji

Zmiany zasad resolution i nowe krajowe wymogi dla banków

- W związku z tymi propozycjami należy m.in. widzieć propozycje zmiany rozporządzenia MF wydawanej na podstawie art. 330 ust. 6 ustawy o BFG
- Przewiduje się znaczne rozszerzenie zakresu danych, które bank będzie musiał na żądanie przekazywać w krótkim czasie do BFG
- Przewiduje się także stopniowe rozszerzanie tego wymogu na wszystkie banki spółdzielcze
- Przyjęcie tego rozporządzenia jest opóźnione w stosunku do pierwotnych planów

Wskaźnik kredytowania długoterminowego

- W maju 2023 r. UKNF przedstawiła propozycję wskaźnika finansowania długoterminowego. Meritum jest dążenie do oparcia finansowania kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych na długoterminowych pasywach, przede wszystkim na emisji listów zastawnych lub na instrumentach kapitałowych.
- Rekomendacja została przyjęta 15 lipca 2024 r.
- Z rozwiązania zostały wyłączone banki będące uczestnikami IPS
- Do końca 2026 r. banki mają osiągnąć wskaźnik w wysokości 40%

Bufor antycykliczny

- W marcu 2024 r. Komitet Stabilności Finansowej przyjął strategię stosowania bufora antycyklicznego w Polsce. Komitet uznał za wskazane ustalenie neutralnego poziomu bufora.
- Komitet podjął 14 czerwca 2024 r. uchwałę ws. rekomendacji dotyczącej ustalenia wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego na poziomie:
  - - 1% - po upływie 12 miesięcy
  - -2% - po upływie 24 miesięcy

od ogłoszenia przez Ministra Finansów rozporządzenia w tej sprawie.

Podstawą wyliczenia jest łączna ekspozycja na ryzyko wyliczona zgodnie z art. 92 ust. 3 CRR. To oznacza, że będzie mieć konsekwencje dla kosztu kredytu bankowego.

Projekt rozporządzenia MF ukazał się w lipcu 2024 r. i czeka na opublikowanie

Sustainable finance

- To jest duże wyzwanie dla całej gospodarki, także dla banków, w niedalekiej przyszłości.
- Wiąże się z polityką klimatyczną i szerszym ujęciem zdrowego, zrównoważonego życia, w tym: w zakresie wykluczenia społecznego, promocji inwestycji w kapitał ludzki, walki z nierównowagą społeczną, dbanie o włączenie społeczne obywateli. Preferowanie długoterminowego kredytowania a nie krótkoterminowego. Preferencja dla produkcji niskoemisyjnej, oszczędnego wykorzystania zasobów, emisji zielonych obligacji.
- Projekt pakietu CRD/CRR wprowadza już szeroką definicję ryzyka na potrzeby ESG
- EBA opublikowała w maju 2022 r. raport na temat roli ryzyka środowiskowego w zakresie norm ostrożnościowych dla banków. Wskazuje się w nim, że już dziś zapisy filara I pozwalają na ujęcie ryzyka ESG dla celów jego pokrycia przez kapitały. Analizy EBA będą kontynuowane. Docelowo zakłada się ujęcie wymogów w filarze I.
- Wprowadza się liczne obowiązki sprawozdawcze i ujawnień dla banków

Ujawnienia w zakresie sustainable finance

- Ujawnienia ostrożnościowe na temat ryzyka ESG w ramach filara III – rozpoczęcie ujawnień nastąpiło w 2023 r. Dla małych banków częstotliwość ujawnień będzie roczna, dla pozostałych najpierw roczna, a potem półroczna. Pierwszą datą referencyjną jest 31 grudnia 2022 r.
- Podstawę stanowi opublikowane 25 lipca 2022 rozporządzenie 2022/1288 z 6 kwietnia 2022 zawierające techniczne standardy w zakresie ujawniania informacji Sustainable Finance Disclosures Regulation (SFDR)
- 22 października 2022 zostało opublikowane rozporządzenie delegowane 2023/363 zmieniające rozporządzenie 2022/1288 dotyczące zawartości i prezentacji informacji w zakresie ujawnień w dokumentach przed kontraktowych i okresowych raportów w zakresie produktów finansowych zainwestowanych w działalność gospodarczą środowiskowo sustainable. 14 września 2023 Komisja Europejska otworzyła konsultacje dotyczące implementacji Sustainable Finance Disclosures Regulation (SFDR). Trwają one do 15 grudnia 2023 r.
- Od 2026 r. dla wszystkich banków obowiązkowe będzie ujawnianie informacji niefinansowych na podstawie dyrektywy NFRD/projekt CSRD (od 2024 r. obowiązek dotyczy dużych jednostek). Dla tych potrzeb opublikowano projekty pierwszych 12 Europejskich Standardów Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju (ESRS). Przykładowo ESRS E1 dotyczy zmian klimatu, E2 zanieczyszczenia. W czerwcu i lipcu 2023 r. KE przeprowadziła miesięczne konsultacje tych projektów. Następnie - 31 lipca 2023 opublikowano projekt unijnego rozporządzenia delegowanego uzupełniającą dyrektywę w sprawie standardów raportowania sustainability. Ma ono obowiązywać od początku 2024 r.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w bankach

- Po doświadczeniach ostatnich kryzysów w sektorze bankowym kwestia prawidłowego zarządzania ryzykiem stopy procentowej, także w księdze bankowej, nabierze z pewnością większego znaczenia
- Dowodził tego już pakiet aktów wykonawczych i wytycznych opublikowanych przez EBA w październiku 2022 r.
- W pakiecie tym bardzo restrykcyjnie zaproponowano określenie dużego rocznego spadku dochodu odsetkowego – jako 2,5% kapitału tier I
- Po interwencji sektora bankowego, w tym ZBP, w nowszej propozycji, limit ten został zwiększony do 5% kapitału tier I. Tym niemniej dla banków polskich, gdzie podstawą działania są zmienne stopy procentowe, ten limit pozostaje niski
- Przekroczenie limitu może, ale nie musi, być podstawą do nałożenia przez nadzór dodatkowego wymogu kapitałowego na bank z tytułu konieczności pokrycia rezerwy stopy procentowej w banku
- Planowane jest wprowadzenie szerszych unijnych wymogów dotyczących raportowania ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej. Przedmiotem dyskusji jest zakres podmiotowy i przedmiotowy. Obowiązek raportowania ma po raz pierwszy dotyczyć danych za grudzień 2023 r.

Zmiany podatkowe

- MF opublikowało projekt zmiany ustawy Ordynacja podatkowa, która przewiduje m.in. zmianę zasad wydawania indywidualnych interpretacji podatkowych, w tym okres ich ważności ogranicza się do 5 lat i podwyższa się opłatę za ich wydanie
- Zmiany następują w zakresie poboru podatku u źródła. Istnieje projekt uregulowania opodatkowania niektórych tytułów prawnych wewnątrz UE
- Wymogi z tytułu KseF

Rezerwy celowe

- ZBP będzie zabiegał o aktualizację rozporządzenia MF w celu jego dostosowania do obecnych realiów prawnych i ekonomicznych działania banków
- MF przedstawiło projekt KNF zmian rozporządzenia pod koniec sierpnia 2024 r.
- Przewiduje on liczne zaostżenia wymogów, ale też dostosowanie przepisów do istniejących regulacji prawnych

Raportowanie JPK_CIT

- MF wprowadziło rozporządzeniem z 16 sierpnia 2024 r. wymóg raportowania przez podatników CIT danych (Dz. U. poz. 1314)
- Jest to kontynuacja procesu zapoczątkowanego przez JPK_VAT
- Zawiera on liczne obowiązki dostarczania danych do aparatu skarbowego. To będzie wymagać odpowiedniego zmapowania kont (tzw. obrotówki podatnika) ze schematem uniwersalnym narzuconym przez MF.
- Wymóg będzie zapewne stopniowo rozszerzany na nowe obszary
- Wymóg wchodzi w życie od początku 2025 r. Banki będą musiały do marca 2026 r. złożyć zeznanie podatkowe za 2025 r.

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Dziękuję za uwagę

